

Kan ungdom redde verden?



Tekst: **HEIDI SOFIE KVANVIG**, historikar og forfattar. Tidlegare formidlar ved Nobels Fredssenter, no informasjonsrådgjevar i Afghanistankomiteen. heidisofie@gmail.com
Illustrasjonar: **KARSTEIN VOLLE**

Blir du opprørt av all urettferdigheten i verden? Sint når du ser nyhetene? Får du lyst til å gjøre noe, men vet ikke hva og hvordan? Da må du lese videre. Du trenger verken være statsminister, president eller voksen for å arbeide for en bedre verden. Du kan bidra.

Det du lærer i denne artikkelen, kan brukes i lokalmiljøet ditt: Kanskje ønsker du en ny skatepark, å få slutt på mobbing i klassen din eller å få vann i svømmehallen. Men fokuset her kommer til å være hvordan du kan hjelpe

mennesker i andre land. De som er rammet av krig og fattigdom. Det vil kreve mye av deg, og det innebærer å ta kontakt med mektige personer. Men om du jobber hardt og riktig, er det absolutt mulig å få til resultater. ➤

Å påvirke

Vi påvirkes og lar oss påvirke av det som skjer rundt oss. Tenk bare på hvordan reklame påvirker tankene våre og får oss til å kjøpe bestemte ting. Men hvordan kan vi påvirke slik at det skjer endringer i verden?

Engasjement

Engasjement er viktig. Det gjør deg interessert, og det skaper et ønske om å bidra til å gjøre verden til et bedre sted. Engasjement er din indre styrke og hjelper deg å takle motgang, ha tålmodighet og være utholdende. Du kommer ingen vei uten engasjement.

En målsetting som passer for deg

Hvilken målsetting har du? Hva vil du oppnå? Å redde hele verden er en stor oppgave. Du skal sikte høyt, men du må oppleve målet som mulig å nå. Hvis ikke vil du fort miste motet. Sett opp delmål eller mål som er enklere å nå. Om du vil jobbe for at alle jenter i Afghanistan skal få gå på skole, kan et delmål være å opprette en jenteskole i Afghanistan. Hold deg oppdatert på nyheter via TV, radio, aviser, magasiner og Internett. Finn ut hva organisasjoner jobber med.

Alene eller sammen med andre?

Ingen kan redde verden alene. Du trenger støttespillere og medarbeidere, eller å bli medlem av en organisasjon. Organisasjonene ønsker mange medlemmer. Det gir gode muligheter til å bidra i deres arbeid i andre land. Sjekk ut hjemmesidene til organisasjonene i faktaboksen. Også ungdomsorganisasjonene til de forskjellige politiske partiene har

kjernesaker og **visjoner** om hvordan verden bør se ut. Blir du med i en organisasjon, kan du dra nytte av kunnskapen, erfaringene og nettverket til denne organisasjonen. Stegene nedenfor er nødvendige for å nå målene dine om du er aktiv i en organisasjon eller opererer på egen hånd:

➔ Bli vis

Skal du påvirke andre, må du ha kunnskap til å kunne svare på spørsmålene du garantert vil få, og konkrete forslag til løsninger. Eksempel: Ditt mål er at alle barn i Niger skal få vaksinene de trenger. Da må du kunne svare på hva vaksiner er, og hvorfor vaksiner er viktige. Hvor mange barn dør fordi de ikke får vaksiner, og hvem skal sørge for at de får det? Dobbelsjekk informasjonen du finner på Internett. Ikke vær redd for å spørre noen om temaet. Spør for eksempel en lege om vaksiner. Ta kontakt med noen som kan mye om Vest-Afrika eller Niger. Hvis ikke de kan svare, kan de helt sikkert tipse deg om andre du kan kontakte.

➔ Slagord

For å overbevise andre trenger du å gjøre budskapet lett forståelig. Lag et slagord, en overskrift. Eksempel: Vaksine til alle verdens barn! Ja til skole for jenter i Afghanistan! Skriv deretter ned noen få setninger som gir svar på hva som er problemet, hvorfor det er et problem, og hvor stort problemet er. Bruk kunnskapen du har opparbeidet deg.

➔ Bli mange

Å stå helt alene vil bli slitsomt. Om du ikke vil melde deg inn i en organisasjon, men jobber alene, er det viktig å få støttespillere. ➤

kjernesak: viktig sak

visjon: indre forestilling om hvordan verden bør være

Det går an å jobbe som frivillig i flere av de store norske hjelpeorganisasjonene.

Mange av disse har egne ungdomsorganisasjoner som gjør en fantastisk jobb. Her er noen av dem:

SPIRE: spireorg.no

CHANGEMAKER: changemaker.no

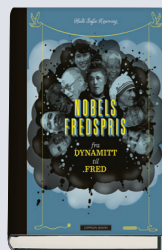
PRESS: press.no

KFUK KFUM GLOBAL: kfuk-kfum-global.no

OPERASJON DAGSVERK: od.no



LES MER OM ENKELTINDIVIDER SOM HAR FORANDRET VERDEN



Heidi Sofie Kvanvig:
Nobels fredspris. Fra dynamitt til fred.
Illustrert av

Kristian Hammerstad og Robin Snasen Rengård. Cappelen Damm, 2011



Lina Ben Mhenni:
Tunisian girl. Blogger i den arabiske våren.

Oversatt av Erik Ringen Spartacus, 2012

Foto: Heidi Sofie Kvanvig



Å NÅ TOPPEN

Aung San Suu Kyi fikk ikke lov til å forlate huset sitt på mange år. Hun ble valgt til Myanmars/Burmas leder, men generalene ville ikke gi fra seg makta. Over hele verden protesterte folk og påvirket sine politikere til å fortelle lederne av Myanmar at hun måtte settes fri. I 2010 måtte generalene gi etter for presset, og hun ble satt fri.

banner: fane

Jo flere som jobber sammen, jo lettere er det å oppnå resultater. Absolutt alle kan være viktige støttespillere: klassen, skolen, familie og venner, lokalsamfunnet, lokalpolitikere. Etabler en arbeidsgruppe med dem som er ekstra engasjert.

➔ Få det ut

Du kan stille deg på gata med en ropert, men det finnes lurere måter å få frem budskapet ditt på. Et tips er å lage løpesedler. De kan stikkes i hånda på folk og festes på vegger og lyktestolper, sendes i posten eller via e-post eller publiseres på Facebook, blogger og nettsider. Brosjyrer er en annen mulighet. Da får du plass til litt mer informasjon. Løpesedler og brosjyrer kan skrives ut på en vanlig printer.

Har du nok informasjon til en brosjyre, kan du lage en enkel nettside. Det er en fin måte å samle all informasjon på og kan oppdateres når det passer deg. Her kan du lenke til andre nettsider og få andre til å lenke til din side. Husk å oppgi nettadressen på løpesedler og brosjyrer. Du kan også legge ut bilder eller filmer som passer ditt budskap.

Underskriftskampanje er et bra virkemiddel for å vise at folk støtter arbeidet ditt. Dette kan gjøres på nettsiden din, e-post eller Facebook. Be folk skrive under og sende videre.

Du kan også blogge eller tvitre, lage T-skjorter med budskapet på brystet, buttons, klistremerker eller skrive og spille inn en sang. Lista er lang. Bruk fantasien!

➔ Å nå mange på en gang

Ved å demonstrere kan du nå tusenvis på en gang. Mange mennesker samlet på ett sted med plakater, **bannere** og slagord er virkningsfullt. Men det krever mye. Du må blant annet sørge for at mange dukker opp. Til dette er løpesedler fint. Lag den som en invitasjon med tid og sted for oppmøte og del den ut eller send den via e-post.

I demonstrasjonen kan folk bruke bannere og plakater med tydelige budskap. Øv inn slagord i form av sanger eller kamprop. Husk å gi beskjed til politiet i forkant.

Å komme i mediene er gull verdt. TV er aller best. Da får tusenvis med seg hva dere arbeider med. Du kan ringe en journalist og høre om vedkommende vil skrive om saken din. Telefonnumrene finner du på avisenes nettsider. Begynn med lokalavisen og fortsett med de store avisene. Lokalavisene skriver om det meste som skjer i nærområdet, og her er sjansen stor for å få spalteplass. Vær forberedt på et intervju. Du må raskt kunne si hva det dreier seg om, hvorfor det er viktig, og hva som må til for å få resultater. Dette kan du også formulere i et leserinnlegg og slik få spalteplass i aviser.

➔ Å nå toppen

Du har nå en målsetting, et tydelig budskap og støttespillere. Foreløpig er det bare ord. Hva nå?

Spør deg selv hvem du må få kontakt med for at endringer skal skje. Er du del av en organisasjon, kan du be ledelsen om å sørge for at din sak blir prioritert. Men politikere kan også være viktige å nå. De er bindeleddet ditt, og du må derfor få dem til å jobbe for deg.

Politikere har makt. De bestemmer hvordan Norge skal hjelpe andre land, og de bestemmer over Norges pengesekk. Det er politikere som avgjør at norske penger skal brukes til å bygge skoler og utdanne lærere i Afghanistan, eller til vaksiner i Niger.

Politikere kan også selv påvirke. Norske politikere treffer ledere fra andre land. De deltar på store internasjonale møter og diskuterer viktige saker. Du kan få dem til å tale din sak på disse møtene. Utviklingsministeren, miljøvernministeren, kunnskapsministeren, utenriksministeren, statsministeren og deres medarbeidere er viktige personer. ➔

➔ Ring en politiker

Men hvordan når du frem til en politiker eller til selveste statsministeren? Begynn med lokalpolitikere og stortingsrepresentantene fra din by eller ditt fylke. En stor demonstrasjon og intervju på TV skaper garantert oppmerksomhet. Du kan også ta direkte kontakt. Ring eller send e-post eller brev. Be om et møte. Det skal noe til at du får et møte med en minister, men kanskje du får møte noen av hennes eller hans kollegaer. De vil fortelle om møtet og budskapet ditt.

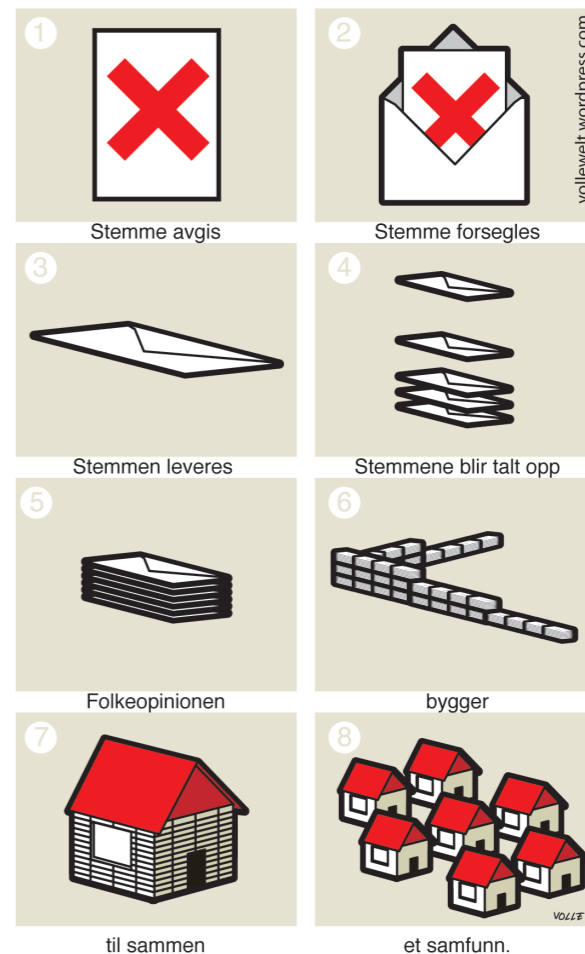
I møtet er det lurt å stille spørsmål: Hva gjør Norge for at alle barn skal få gå på skole? Blir det gjort nok? Gi alltid beskjed om at du ønsker svar. Del ut løpesedler, brosjyrer, underskrifter og annet materiell som du har. Ikke gi deg og ikke vær redd for å forsøke. Vi er heldige som lever i et demokratisk land hvor politikere svarer og lytter til det vanlige mennesker mener. Når en politiker oppdager at mange mennesker mener at han eller hun skal gjøre noe bestemt, da er sjansen stor for at det skjer noe. De ønsker ikke å bli upopulære. Dessuten trenger politikere stemmer for å beholde jobben.

Nytter det?

Nytter det? Spørsmålet kommer til å plage deg hele tiden. Du vil ikke alltid vite om du når frem, eller om du vil lykkes. Usikkerheten hjelper deg derimot til å tenke bedre og jobbe hardere. Arbeidet du har gjort, vil aldri være bortkastet. Selv om du ikke lykkes i første omgang, har du lagt et grunnlag og gitt folk kunnskap om en viktig sak. Det kan øke sjansene for å lykkes ved en annen anledning. Du har dessuten skaffet deg masse erfaring som vil være nyttig i fremtiden. Senere i livet når du støter på en sak som engasjerer deg, bestemmer du deg for å gå i gang med arbeidet. Og denne gangen vil du vite akkurat hva du skal gjøre. ■

DEMOKRATI

-en illustrert guide



HVOR FINNER DU INFORMASJON?

Her er et utvalg hjelpeorganisasjoner du bør sjekke ut. De fleste beskriver arbeidet sitt og målsettingene sine under faner som heter «vårt arbeid» eller «våre prosjekter»:

NORSK FOLKEHJELP: norskfolkehjelp.no

FLYKTNINGHJELPEN: nrc.no

RØDE KORS: rodekors.no

KIRKENS NØDHJELP: nca.no

REDD BARN: reddbarna.no

NETTSIDER SPESIELT FOR UNGDOM:

Kart, figurer og tekst om situasjonen i verden: globalis.no

Om FN og temaer knyttet til FNs arbeid: fn.no

Om temaer knyttet til krig og fred: hvorhenderdet.nupi.no